

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36.

Fylke: Vest- Agder.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Vigmostad.

Emne: Helsing, Fakter og åtferd.

Bygdelag:

Oppskr. av: Thorleif P.P. Spilling.

Gard: Spilling.

(adresse): Spilding p.å.

G.nr. 65

Br.nr. 22

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Egen.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

- ad 1. "Ja" uttrykkes med et nikk med hodet, "Nei" ved å ryste på samme. "Likegyldighet" uttrykkes ved å dra på skuldrene, - kanskje også med en liten gestus med venstre hånd.
- " 2. Ja. Når to eller flere møttes på veien f.eks. hilstes i alm. med et nikk og goddag, godkveld eller godmorgen. Slektninger, gode venner håndhilste (håndhilser) med: "takk for sist".
- " 3. Der skulde tidligere alltid vises respekt for eldre -for de grå hår-, og derfor hilste den yngre først. Den eldres sak var det, om der også skulde håndhilses med påfølgende samtale.
- " 4. Se nr. 2 og 3.
- " 5. Når alm. bygdefolk møtte ~~XX~~ presten eller andre embedsmenn hilstes ærbødig ved å blotte hodet. Skulde der snakkes, var det embedsmannen, som måtte innlede, når møtet fant sted ute i friluft. Ved møte med eldre slektninger, naboer eller fremmede var "utsøkt" ærbødighet mindre påkrevd. "Nikk og Goddag" uten å ta hatten av.
- " 6. Vet ikke.
- " 7. Ja, tildels. (Se nr. 10). F.eks.: Søndag på kirkevei kl. 10 - 11: Nikk til møtende og: "Godmorgen-Dag". (Uttales som ett ord). Benyttedes oftest mellom en kjørende til spaserende. Almindelig i mine unge år.

- 2.
- ad 8. Håndhilsing benyttedes mellem slektninger, venner og bekjendte, når der var hengått lengere tid siden siste møte.
- Ved inntredelse i naboens eller andres hjem håndhilste den besøkende på alle medlemmer av familien, - *dog ikke ved hyppige besøk.*
- " 9. Nei. Klapp på skulderen bruktes nok ved enkelt anledning f.eks. når man var helt uenig med den møtende i hans fremstilling og mening om et spesielt spørsmål eller spesiell sak, for å forebygge, at efterfølgende motsigelse skulde virke støtende.
- " 10. Ved kirkegang, når kirkeklokkerne begynte å ringe, tok alle (voksne) menn med høire hånd til hatten. Denne ble løftet litt foran og derpå trukket ned på plass igjen. - Antakelig ble dette gjort alltid, når kirkeklokken hørtes, - uansett oppholdssted.
- " 11. Når likfølge møttes, vek den gående ut av veien, stillet sig med front mot likfølget med blottet hode. Ble stående således til følget var passert.
- Voksne mannfolk løftet på hatten, når de passerte brudedefølge. - Jeg har aldrig hørt noe bestemt om "gester" fra kvinnernes side i nevnte tilfelle.
- " 12. Jeg har herom intet hørt fra Vigmostad herred.
- " 13. Godmorge (Gomoren) ble sagt ut over formiddagen. Goddag ble sagt videre til middagstider, som var kl. 11 - 12. Godeftermiddag (Goettermiddag) ble sagt fra middagen nogen tid, hvorpå Goddag igjen til henimot aften. Derpå Godkveld. Nærmere klokkeslet kan jeg ikke angi.
- " 14. Det har - såvidt jeg vet - ikke vært brukt å si: "gomarin" eller lignende. I senere tid siger især ungdommen: "~~MORNN~~" "Morn" til alle døgnets tider.
- " 15. Svaret likt tiltalen.
- " 16. Se nr. 14.
- " 17. Når en besøkende kom inn mens familien sat ved spisebordet sa han gjerne: "Velbekomme spisen". Svar: "Takk". De øvrige nevnte ønsker var - såvidt jeg vet - lite brukt.
- " 18. Kjenner ikke til det.
- " 19. "Goddag alle i huset" ble brukt. (Da ikke håndhilsing, - kanskje med unntakelse av husmoren.
- " 20. "Kan jeg få tale med dig under fire øine?" var spørsmålet.
- " 21. Ja.

- 3.
- ad 22. Svar: "Kom inn" eller "Vørsågod". Den inntræden-
de hilser på almindelig måte. (se foran).
- " 23. Den inntredende stanse (nøler) ved døren og
der ble sagt av husfaren: "Se du får sitte."
(Sjå du føre sitte.)
- " 24. Hatt eller lue av umiddelbart ved inntrædelse
gjennom døren.
- " 25. (Se nr. 23).
- " 26. Ikke væsentlig.
- " 27. Omtrent som om bekjendte kom, - dog noget
mer forbeholdent eller avmålt.
- " 28. Nei, ikke væsentlig (se nr. 27).
- " 29. Med "Velkommen". "Gildt du kom".
- " 30. "Farvell", "Godnatt", "Takk for nå". Svaret på
samme måte ("Du skal ha takk").
- " 31. a) "Farvell", "God reise", "Ha det godt".
b) Omtrent som a) dog med større hjertelighet
i tonefall og håndslag.
- " 32. Nei, iallefall ikke blandt mennene.
- " 33. Kvinner, mor og barn.
- " 34. Nei, slengkyss er antagelig av yngre datum.
- " 35. Nei, ikke almindelig.
- " 36. (se nr. 35).
- " 37. Nei, kjennes ikke.
- " 38. "Må jeg få en klemm?". "Gi ham en klemm".
- " 39. Ja som lek: "Skal vi bytte nese?".
- " 40. Ja, alle.